

Penmail

Jaargang 13, nr. 3 – Juli 2018

Uitgave : Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@upcmail.nl)

Gratis digitaal kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdhandschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging voor handschriftontwikkeling (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijfspecialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op deze terreinen: Schrijfonderwijs, schrijfmethoden, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, ofwel pedagogische schriftkunde. Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie valt in principe buiten onze doelstelling.

0-0-0-0-0

Aantekeningen maken

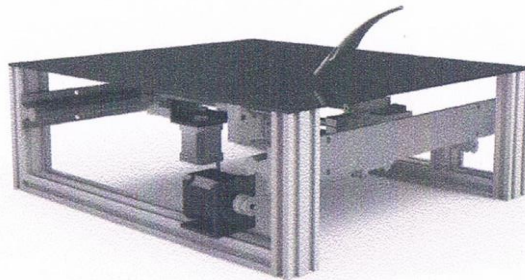
Van onderwijsadviseur Marcel Schmeier verscheen in het aprilnummer 2018 van JSW het voor alle onderwijsniveaus belangrijke artikel “Aantekeningen maken. Doen jouw leerlingen dat nog / al?” Naast het bewezen belang ervan gaat hij ook in op het verschil tussen krijtbord en digibord. Van harte aanbevolen!

Sqriba – schrijfrobot in opmars

Op een tiental scholen en instellingen wordt al gebruikgemaakt van een schrijfrobot. John van den Brom is de man achter Sqriba.

Ellen van Gaalen schreef in het AD en De Gelderlander van 21 juni met ‘Hanenpoten? Niet in de klas van juf Sqriba’.

RTL Nieuws kwam op diezelfde dag met ‘Lelijk en onleesbaar handschrift: is schrijven nog wel van deze tijd?’ (<https://www.rtlnieuws.nl/nederland/lelijk-en-onleesbaar-handschrift-is-schrijven-nog-wel-van-deze-tijd>)

Schrijfrobot Sqriba

Eind vorige maand is er vermoedelijk CE certificering voor EU-landen ontvangen. Daarmee voldoet Sqriba aan de wettelijke eisen van de EU-landen wat betreft veiligheid, gezondheid en milieu. Een brochure is verkrijgbaar via het emailadres info@sqriba.nl.

Recent verschenen bundels

In de reeks “Over kinderhandschrift ... gesproken” zijn sinds de vorige Penmail bundel 79 en 80 verschenen. Ze zijn digitaal verkrijgbaar, nadat € 5,50 per bundel is overgemaakt naar de redactie. Enkele bijdragen in deze bundels zijn:

Bundel 79 (23 artikelen):

- De effecten van schrijfervaring op de hersenontwikkeling bij kleuters, Karin H. James & Laura Engelhardt, 2013 (5 blz.)
- Wij verleren het handschrift, Lara Malberger, 2018 (3 blz.)
- Van lopend en blokschrift naar een mix van beide, Dick Schermer, 2018 (2 blz.)

Bundel 80 (22 artikelen):

- Tabellen voor kindergrafologie, Felix Klein, 2007 (6 blz.)
- Klaar om te schrijven? De Writing Readiness Inventory Tool in Context (WRITIC), Margo van Hartingsveldt & Liesbeth de Vries, in HJK, mei 2018 (4 blz.)
- De mijlpaal van het leren schrijven, Gerda Broekstra, in Magazine LBO, mei 2018 (5 blz.)

De inhoud (titels) van alle bundels staat op www.handschriftontwikkeling.nl (rechtsonder op bureaublad via **Bundels artikelen over kinderhandschrift** en daarna klikken op **Hier**)

Nieuwe vulpen – STABILO EASY buddy

De nieuwe vriend van kleine helden vanaf 8 jaar oud: de STABILO EASY buddy. Alle kennis van de ergonomie professionals van STABILO zit in deze nieuwe vulpen met stalen iridium penpunt, zodat kinderen makkelijker een goed handschrift ontwikkelen en veel plezier beleven aan het schrijven. Het resultaat: netjes, schoon en moeiteloos schrijven.

Er zijn twee verschillende puntmaten: M voor rechtshandigen en L voor linkshandigen. De punt wordt beschermd door een dop met veermechanisme. Dit heeft als groot voordeel dat de pen niet kan gaan lekken door het pompeffect van de dop.

De pen kan gebruikt worden met standaard vulpenvullingen en in het grote zichtvenster kun je op ieder moment het inktniveau zien. De nieuwe vulpen is verkrijgbaar in de trendy kleuren paars/roze, licht blauw/donker blauw en zwart/lime. www.stabilo.nl

Wij verleren het handschrift

In haar artikel gaat Lara Malberger in op deze penibele kwestie ‘Het handschrift zal alleen overleven, als er in de scholen iets verandert’. Letterlijk laat zij zich daar als volgt over uit:

Maar hoe willen onderzoekers als Christian Marquardt, die het handschrift vanwege al deze positieve effecten willen behouden, dat aanpakken? “In het onderwijs moet iets veranderen”, zegt hij. “Het zou veel effectievere zijn om kinderen meteen in de gelegenheid te stellen hun eigen handschrift te ontwikkelen.” In Zwitserland wordt het momenteel uitgetest, en het functioneert goed, zegt Marquardt. De kinderen leren het basisschrift, dat op blokschrift lijkt, en mogen zelf bepalen welke letters zij verbinden en welke niet. Zij worden daarbij door de leerkrachten ondersteund. Ook in enkele andere landen zet deze benaderingswijze zich door. In Finland leren kinderen sinds 2016 dit basisschrift, terwijl tegelijk typen op het toetsenbord wordt aangeleerd. In Hamburg staat het leerkrachten sinds 2011 vrij, of zij schrijfschrift dan wel basisschrift onderwijzen.

Schrijven schoolt de fijne motoriek en vraagt het hele brein
Hartmann+Beese/plainpicture